

בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוט מרכז
בפני:

סא"ל רונן שור – שופט

(ע"י ב"כ, קמ"ש חרות לוי)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, סרן ליאור עייש)

ח/XXX טור' נ' א'

הכרעת - דין

על פי הודאתו, מורשע הנאשם בשלוש עבירות של שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 וסעיף 418 מציעא לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

- ניתנה היום, 06/06/2016, כ"ט באייר התשע"ו, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

גזר דיןרקע

1. הנאשם, טוראי נ' א', הורשע לפי הודאתו בכתב אישום מתוקן בשלוש עבירות של שימוש במסמך מזויף. בחודשים פברואר-מרץ 2015 ניפק הנאשם מסמכים רפואיים מזויפים לשלושה חיילים שונים על-מנת שאלו יקבלו ימי מחלה: לרב"ט ק' העביר הנאשם, תמורת 600 ₪, שלושה טפסים מזויפים המקנים לו לכאורה כ- 60 ימי מחלה, שניים מן המסמכים הועברו למפקד והחייל נעדר מן השירות שלא ברשות למעלה משלושה שבועות; לרב"ט ג' העביר הנאשם, תמורת 250 ₪, שני טפסים מזויפים המקנים לו לכאורה 14 ימי מחלה, והחייל נעדר מן השירות שלא ברשות לתקופה דומה; לסמ"ר א' העביר הנאשם, תמורת 250 ₪, שני טפסי מחלה המקנים לו לכאורה 10 ימי מחלה, והחייל נעדר מן השירות לתקופה דומה.
2. החקירה החלה בעקבות חשד שעלה בליבם של מפקדים מן היחידה לאחר שקיבלו לידיהם מסמכים של אותם חיילים, שנראו להם מזויפים. הנאשם פנה לשניים מן החיילים והציע להם למכור טפסים הנחזים כמקנים להם ימי מחלה תמורת תשלום.
3. הנאשם, שגויס במסגרת מקא"ם, משרת קרוב לשלוש שנים כנהג משא. שירותו הצבאי רווי עבירות משמעת. עם זאת, מפקדו של הנאשם, סא"ל אייל שלו, העיד בפני בית הדין כי חל שינוי של ממש בהתנהגותו מאז עבר לשרת תחת פיקודו ובמיוחד בחודשים האחרונים, כך שהנאשם מגלה אחריות ומופקד על חיילים נוספים. המפקד עמד על הקושי הקיים בטיפול באוכלוסיית המקא"ם וסבור כי הדגש בענישה צריך להיות מושם על שיקום הנאשם, תוך שהביע חשש כי ענישה בדמות מאסר בכליאה עלולה "להפיל אותו לאותו מכתש שהוא הצליח לטפס ממנו בכוחות עצמו". לבית הדין הוגש מסמך המלמד על נכות רפואית משמעותית שנקבעה לאביו של הנאשם.
4. יצוין, כי רב"ט ק' הורשע על-פי הודאתו בעבירות של שימוש במסמך מזויף והיעדר מן השירות שלא ברשות ונדון במסגרת הסדר טיעון לעונש של 23 ימי מאסר בפועל. ביחס לשני החיילים האחרים מסרה התביעה, כי כמות ימי המחלה שקיבלו במרמה לא עמדה ברף ההעמדה לדין פלילי והאפשרות להעמידם לדין משמעותי נחסמה עקב שחרורם.

5. **התביעה הצבאית** עתרה להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל שירוצה בדרך של כליאה ממשית, מאסר מותנה וקנס כספי. התביעה עמדה על הפגיעה בערך המוגן של אמון המפקדים במסמכים הרפואיים ובאמון שצריך לשרור בין מפקדים לחייליהם, כמו גם במרקם התקין בצבא. הנאשם החטיא חיילים אחרים (שידעו כי המסמכים מזויפים) ואפשר להם להיעדר מן השירות שלא ברשות, מה שהוביל לפגיעה בסדר הכוחות ובכשירות הצבא. הנאשם הוא שיזם את ביצוע העבירה מול שניים מן החיילים, חלקו היה משמעותי ומעשיו נבעו מבצע כסף. שירותו הצבאי של הנאשם רצוף עבירות משמעת ונדרשת הרתעה ממשית בעניינו.

6. **ההגנה** לעומתה ביקשה להסתפק במאסר בפועל בן חודש ימים שירוצה בדרך של עבודה צבאית, ובמאסר מותנה. ההגנה הדגישה, כי הנאשם לא זייף את המסמכים אלא אך ניפק אותם לאחרים, ללא שעשה שימוש במסמכים עבור עצמו אלא עבור מספר מועט של חבריו ליחידה; שאף הם לא עשו שימוש בכלל המסמכים. הסכומים שקיבל הנאשם עבור מעשיו נמוכים. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, חסך בזמן שיפוטי ועלה על דרך חדשה. הנאשם עומד לסיים בקרוב את שירותו הצבאי וקיים אינטרס משמעותי בשיקומו.

7. **הנאשם** בדברו האחרון סיפר בהתרגשות כי נאבק לסיים את המסגרת הצבאית אף שהמסר שקיבל היה אחר. הנאשם מסר כי הוא מבין את ההשלכות של מעשיו, אך עבר תהליך אישי ועלה על דרך חדשה. לפיכך, ביקש שלא יסיגוהו אחור.

מתחם העונש ההולם

8. במסגרת הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, נקבע בסעיף 40ב לחוק העונשין, התשל"ז-1977, כי העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

9. אין להקל ראש במעשיו של הנאשם. בשלוש הזדמנויות שונות ונפרדות עשה הנאשם שימוש במסמך מזויף, בכך שניפק לחיילים אחרים מסמכים רפואיים מזויפים שיסייעו בידם להיעדר מן השירות. הנאשם במעשיו פגע באמון הניתן בתוקפם ובתוכנם של מסמכים רפואיים בכלל, ובאשר לשימוש בהם בידי חיילים בפרט. מערכת היחסים הצריכה לשרור בין מפקדים

לחיילים מושתתת על אמון הניתן בין הראשונים לאחרונים. פגיעה באמון ובאמינותם של מסמכים רפואיים, להם תרם הנאשם במעשיו הפסולים, מהווה רעה חולה וחותרת תחת היסודות העומדים בבסיסו של הצבא בכלל וביחס להתנהלות השוטפת בתוך היחידה בפרט. היא מעלה את מפלס החשדנות בקרב המפקדים ובכך מובילה לפגיעה בחיילים עצמם הנזקקים לשירותי הרפואה דבר יום ביומו, הנדרשים לספק הוכחות לתקפות המסמכים. בכך נגרם נזק למרקם היחסים התקין והעדין השורר ביחידות צה"ל ולסדק ב"משולש הזהב" בטיפול הרפואי בצה"ל המורכב מהרופא המטפל, מהחייל ומהמפקד (ראו לאחרונה: **נציב קבילות החיילים** דו"ח שנתי 44 (2016) 81).

10. מעשיו של הנאשם לא היו בגדר מעידה חד-פעמית, אלא תוכננו כך שהנאשם נטל ידו וניפק את המסמכים המזויפים. הוא שפנה לשניים מן החיילים והציע להם להיות שותפים במעל, כך שזה נהנה וזה אינו חסר. ללא יוזמתו של הנאשם, אין ראייה כי מעשיהם הפסולים של אותם חיילים היו יוצאים אל הפועל. מעשיו של הנאשם הובילו לנזק בפועל לכוננות הצבא ולכשירותו, שכן החיילים להם ניפק את המסמכים המזויפים נעדרו מן השירות שלא ברשות כל אחד לתקופה שונה. בנוסף, הנאשם הונע מבצע כסף; ואף כי לא נהנה באופן ישיר, כבמקרים אחרים, ממעשה הזיוף עצמו על דרך של היעדרות מן השירות, הרי שצמחה לו טובת הנאה אחרת מניפוק המסמכים המזויפים.

11. בד בבד, נזכור כי הנאשם לא עסק בזיוף המסמכים עצמם ובכך שונה עניינו מעיקר המקרים שנדון בפסיקה, אשר דנה בחיילים ששלחו ידם במעשה הזיוף עצמו. בסופו של יום, הנזק שנגרם בפועל אינו זהה בהיקפו לנזק המתוכנן, משלא כל המסמכים של רב"ט ק' הוצגו למפקדיו והוא לא "זכה" למלוא תקופת המחלה שנחזתה במסמכים שניפק הנאשם. לא ניתן אף להתעלם מן העובדה כי הנאשם לא פעל לבדו ובכדי לממש את שזמם, חברו אליו מספר חיילים שלהם ניפק את הטפסים הרפואיים המזויפים ואשמם עומד לפתחם. בנוסף, הסכומים אשר שלשל הנאשם לכיסו נוכח פעילותו אינם משמעותיים.

12. נביא כמה דוגמאות העשויות ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת:

א. ע/10/11 **טור' כהן נ' התובע הצבאי הראשי** (2011) – המערער

הורשע בעבירות של זיוף בנסיבות מחמירות וזיוף בצוותא, ונדון

ל-4.5 חודשי מאסר בפועל. המערער זייף בעצמו את המסמכים ועברו הפלילי היה מכביד.

ב. ע/81/11 **התובע הצבאי הראשי נ' סמ"ר מראואני** (2011) – שותפו של טור' כהן לעיל, שהורשע בעבירות דומות ונדון ל-7 חודשי מאסר בפועל. המערער, ששימש נגד לוגיסטיקה, זייף עשרות רבות של מסכים רפואיים, הסתייע במתווכים וקיבל תשלום עבור מעשיו. במעשיו ניכר תחכום עברייני והם נמשכו למעלה משנה. עשרות חיילים קיבלו לידיהם כמות ממשית של ימי חופשת מחלה שלא כדין.

ג. ע/96/11 **סמל שמעון נ' התובע הצבאי הראשי** (2011) – המערער הורשע בעבירות של העדר מן השירות שלא ברשות ועבירה במסמכים צבאיים. המערער זייף בעשר הזדמנויות שונות טפסים רפואיים ונרשמו לו 54 ימי מחלה שלא כדין. למערער היה עבר קודם בעבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות. נוכח שורה של נסיבות אישיות הוחלט כי עונשו יועמד על 100 ימי מאסר שירוצו בדרך של עבודה צבאית.

ד. ע/85/08 **רב"ט פינטו נ' התובע הצבאי הראשי** (2008) – המערער הורשע בעבירות של היעדר מן השירות שלא ברשות ובעבירה במסמכים צבאיים. המערער שינה את תוכנם של מסמכים רפואיים כאילו ניתנו לו ימי חופשת מחלה נוספים ונעדר 63 ימים מן השירות שלא ברשות בעקבות מעשיו. בדעת רוב אושר עונש של 45 ימי מאסר בפועל בכליאה ממשית.

13. בנסיבות אלה, מצאנו כי מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם נע **בין 2-4 חודשי מאסר בפועל** (שירוצה בדרך של כליאה ממשית או עבודה צבאית), מאסר מותנה וקנס.

14. לא מצאנו שיש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם, משיקולי הגנה על שלום הציבור או משיקולי שיקום. אנו סבורים, כי ניתן להלום בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו, באמצעות גזירת העונש בתוך מתחם הענישה שנקבע. הגם שמצאנו כי ישנם שיקולי שיקום בנדון דידן, הרי שנוכח חומרתו של מעשה העבירה, לא

מצאנו לחרוג ממתחם העונש הולם. לטעמנו, שיקולי השיקום יבואו לידי חשבון בעת גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם.

גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם

15. הנאשם הינו צעיר בימים ונעדר עבר פלילי. הנאשם הגיע מרקע מורכב ונמנה על אוכלוסיית המקא"ס. שירותו הצבאי רצוף עבירות משמעת. בד בבד, כעולה מעדות מפקדו של הנאשם ומן התדפיס האישי, במהלך החודשים האחרונים חל שינוי של ממש בהתנהגותו של הנאשם. הוא נאבק להמשיך בשירותו הצבאי, חרף הקשיים עמם הוא מתמודד, ועומד כיום על סף סיום השירות הצבאי. ניתן לומר בזהירות המתבקשת כי הנאשם עלה על דרך חדשה ותיקן את דרכיו.

16. הנאשם שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק והודה בחקירתו במיוחס לו. מאז המעשה החמור והפסול שביצע הנאשם, חלפה תקופה ארוכה, בה הוכיח הנאשם כי התרחק מביצוע עבירות פליליות.

17. לא ניתן להתעלם בשלב גזירת הדין משאלת נטילת האחריות על-ידי הנאשם על מעשיו, שכן המדובר בשיקול הנוגע לליבת מלאכת הענישה וקשור בקשר הדוק למרבית שיקולי הענישה – סיכויי השיקום, הרתעת היחיד והגנה על שלום הציבור (ראו: ע"פ 8421/12 **בן חיים נ' מדינת ישראל** (2013), בפסקה 20; ע"פ 4277/14 **אלזבידי נ' מדינת ישראל** (2015), בפסקה 52). התרשמותנו היא, כי הנאשם נטל אחריות על מעשיו והפנים את הפסול הטמון בהם. עוד לקחנו בחשבון את מצבו הרפואי המורכב של אבי הנאשם.

18. יש לזכור, כי בניגוד לעניינם של חיילים אחרים הנאשם לא נטל יד בזיוף המסמכים הרפואיים עצמם. עוד ראוי לציין, כי כנגד שניים מן החיילים להם ניפק את הטפסים המזויפים לא ננקטו צעדים משפטיים (גם אם ההימנעות לעשות כן נטועה על אדנים משפטיים וסבירים); וכי העונש שהוטל במסגרת הסדר טיעון על רב"ט ק' היה מתון מאוד.

19. בנסיבות הללו, סברנו כי שליחתו של הנאשם מאחורי סורג ובריח "תביא בהכרח לקטיעת המסלול השיקומי בו הוא מצוי ותמיט נזק חמור ביותר עליו ועל בני משפחתו" (עניין **שמעון** לעיל, בעמ' 4). לטעמנו, ניתן להסתפק בריצוי עונש מאסר בדרך של עבודה צבאית, לתקופה משמעותית. בנוסף, נוכח

העובדה כי מעשיו של הנאשם הונעו מבצע כסף, מצאנו כי יש להטיל עליו אף קנס שגובהו מתון.

20. על-כן, החלטנו להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שלושה (3) חודשי מאסר בפועל (בניכוי שני ימי מעצרו), שירוצו בדרך של עבודה צבאית, בצ"ח ח"י חיפה, בתנאים הרשומים בחוות הדעת של רמ"ד שיקום במקמ"ר. הנאשם יתייצב ביום 19.6.16 עד השעה 9:00 לשם תחילת ריצוי העונש.

ב. שלושה (3) חודשי מאסר מותנה למשך שנתיים (2), שלא יעבור את העבירה בה הורשע או כל עבירה שיש בה יסוד של זיוף או מרמה.

ג. קנס בסך אלף ש"ח (1,000 ₪) שישולם בארבעה (4) תשלומים שווים, עוקבים ורצופים החל מיום 1.7.16 או ארבעה (4) ימי מאסר תמורתו.

- זכות ערעור כחוק
- ניתן והודע היום, י' בסיוון התשע"ו, 16/06/2016, בפומבי ובמעמד הנאשם והצדדים

שופט

אב"ד

שופטת